

Izvirni znanstveni članek (1.01)

BV 73 (2013) 4, 507—515

UDK: 27-278-247.8

Besedilo prejeto: 06/2013; sprejeto: 10/2013

Maria Carmela Palmisano

Med videnjem in verovanjem: pot vere v četrtem evangeliju; »... da bi s tem, ko verujete, imeli življenje v njegovem imenu« (Jn 20,31)

Povzetek: Četrty evangelij (Janezov evangelij) omogoča celovit pristop h krščanski veri, v kateri se od Stare do Nove zaveze prepletata dva temeljna vidika: »videnje« kot osnovna in temeljna stalnica zgodovine odrešenja, v kateri smo priče delovanja Boga, in »verovanje« kot odgovor, ki izhaja iz tega delovanja (npr. 2 Mz 14,31). Vstajenje Jezusa Kristusa in srečanja z Vstalim, še posebno v četrtem evangeliju, omogočajo odločilen korak naprej, to je: od »verovanja« h globljemu, velikonočnemu »videnju« (Jn 20,8), iz katerega se rojeva velikonočna vera, po kateri že na tem svetu postajamo deležni življenja troedinega Boga (Jn 20,31).

Ključne besede: pričevanje, teologija videnja, razvoj vere, četrty evangelij, vera Cerkev

Abstract: **Between Seeing and Believing: the Progress of Faith in the Fourth Gospel; "... that believing you may have life in His name" (Jn 20:31)**

The fourth gospel makes it possible to approach Christian faith in its entirety, considering both fundamental aspects that are present and interwoven within the Old as well as within the New Testament: "seeing" as the basic and fundamental constant in the history of salvation where the Divine action can be witnessed, and "believing" as a response to the former (e.g. Ex 14:31). The resurrection of Jesus Christ and the meetings with Him thereafter, especially in the fourth Gospel, enable us to make a crucial step further, to move from "believing" to a deeper, Easter "seeing" (Jn 20:8), which is the source Easter faith allowing us to participate in the life of the Holy Trinity already in this world (Jn 20:31).

Key words: witnessing, theology of seeing, faith progress, fourth gospel, faith of the Church

Uvodoma spomnimo na pričevanjsko razsežnost razodete božje besede. Ta beseda govori o resnici, ki je v Bogu. Na različne načine, celovito sega do globine naše duše kakor voda, ki daje rodovitnost zemlji – tako pravijo preroki (Iz 55,10), kakor luč – o kateri pričuje Janez Krstnik (Jn 1,7–9.15), kakor meč – trdi pismo Hebrejcem (Heb 4,12). Vse te prisposdobe skupaj kažejo na to, da božja be-

se da odkriva globljo resnico našega življenja. Ima moč, da nas oživi tam, kjer je življenje zakrnjeno in otrplo, okamenelo, izsušeno ali mrtvo, da nas obudi za novo, božje življenje.

1. Četrty evangelij: evangelij, ki pričuje o Resnici

Na teološkem obzorju četrtega evangelija je vera postavljena v kontekst pričevanja za resnico. Ko evangelist poroča o Jezusovi smrti, beremo: »Tisti, ki je videl, je pričeval, in njegovo pričevanje je resnično. On vé, da govori resnico, da bi tudi vi verovali.« (Jn 19,35)

Pričevanje je ključni teološki pojem četrtega evangelija, s katerim se soočimo že v Janezovem prologu (Jn 1,15). Janez Krstnik namreč pričuje, da je Kristus božji Sin: »Jaz sem videl in pričujem, da je ta božji Sin.« (Jn 1,34)

Tudi sam Jezus v pogovoru z Nikodemom na začetku evangelija pravi: »Pričujemo o tem, kar smo videli, toda našega pričevanja ne sprejemate. Če ne verujete, kar sem vam govoril o zemeljskih stvareh, kako boste verovali, če vam bom govoril o nebeških.« (Jn 3,11) V teh besedah se prepletajo tri temeljne razsežnosti: pričevanje, videnje in verovanje. Jezus pravi, da njegove besede izhajajo iz tega, kar je videl pri Očetu (*heōrakamen*). To je temelj njegovega pričevanja in kot posledica tega naše vere.

Že na začetku evangelija se torej odpira vprašanje o sprejemanju pričevanja. Postavljeno je človeku, nam, meni.

Širši kontekst četrtega evangelija je tudi nekako »pravno« obarvan, in to ne le ko v zvezi s sodnim procesom proti Jezusu na koncu njegovega življenja, ampak vse od začetka, saj je vse od začetka v ospredju resnica. Zato pogosto srečamo besede: priča, pričevanje, videnje, slišanje, verovanje, ki so izrednega pomena.

Evangelist (Jn 3,27–36) posreduje zadnji govor vélike priče, Janeza Krstnika, ki o Jezusu pravi: »Kdor prihaja iz nebes, je nad vsem in pričuje o tem, kar je videl (*heōraken*) in slišal, vendar njegova pričevanja nihče ne sprejme.«

Tudi v pogovoru s Samarijanko je beseda o veri in o resnici ključnega pomena. Jezus ji pravi: »Veruj mi, žena, da pride ura, ko ne boste častili Očeta ne na tej gori ne v Jeruzalemu ... Pride pa ura in je že zdaj, ko bodo pravi častilci častili Boga v duhu in resnici.« (prim. Jn 4,21.23). Pomenljiva je tudi zadnja izjava Samarijanov, namenjena ženi: »Ne verujemo več zaradi tvojega pripovedovanja, kajti sami smo slišali in vemo, da je on resnično Odrešenik sveta.« (v. 41)

Iz teh navedkov lahko sklepamo, da za četrty evangelij »verovati« pomeni, sprejeti pričevanje in kot posledica tega pričevati za resnico, to je: biti zavezani resnici. To nas uvršča v dolgo verigo pristnih pričevalcev, ne zaradi nas, temveč zaradi zvestobe Boga Očeta in zaradi njegove ljubezni do ljudi.

2. Pot vere od videnja do globljega videnja v četrtem evangeliju¹

Četrty evangelij postavi na začetek procesa verovanja dogodek »videnja Gospoda« in njegovo delovanje. Kakšno videnje je to?

Videnje je v Svetem pismu ambivalentna kategorija, nenehno namreč opozarja na neskladnost med tem, kar vidi človek, in tem, kar Bog vidi. Na takšno neskladnost, na primer, opozarja sam Bog Samuela v trenutku, ko je prišel k Jeseju, da bi mazilil enega od njegovih sinov za kralja. Pravi mu: »Človek gleda na zunanost, Bog pa gleda na srce.« (1 Sam 16,7) Čustva in čuti nas lahko nenehno zavajajo, zato moramo vedno znova zapuščati svoje podobe o Bogu, da bi prišli do odnosa z živim Bogom. Kategorija videnja v četrtem evangeliju nas želi privedi do tistega globljega videnja, ki je bistvo vse stvarnosti, bistvo življenja, ne da bi bile pri tem zanemarjene konkretne razsežnosti življenja in videnja. Zato je v četrtem evangeliju »predmet« videnja in predmet pričevanja Jezus Kristus.

Videnje pa zaznamujejo trije elementi: a) udeležba pri dogajanju; b) videnje vodi Jezus; c) Jezusovo razodevanje.

- a. Tisti, ki vidi, postane v evangeliju del dogajanja: »Pridite in pogledajte,« slišimo ob srečanju med prvimi učenci in Jezusom (Jn 1,39). Navzočnost je poudarjena tudi pri pomnožitvi kruha (Jn 6,1–15). V obeh primerih ni pomembno le zunanje videnje, ampak nekaj več, udeležba pri dogajanju, katerega središče je Jezusu in pri katerem je bistvena temeljna odprtost za videno, za resnico. Vsako videnje namreč ne privede do vere, še posebno ne tedaj, ko so navzoči predsodki ali misli o tem, kakšen bi moral biti in kako bi moral ravnati Jezus. V evangeliju najdemo več zgledov, ko zaradi predsodkov Jezusu nasprotujejo različni poslušalci: tako ne smeš ravnati, ne smeš iti na križ, to se ti ne sme zgoditi (Mr 8,32–33). Takšno nasprotovanje je posledica pomanjkanja temeljne odprtosti, ki dopušča, da bi jih to, kar »vidijo«, nagovorilo. Predmeta videnja sta torej dva: Jezus in njegovo delovanje. V četrtem evangeliju k Jezusu in k odkritju njegove istovetnosti usmerjajo: simbolna govorica, na primer metafore, luč, kruh, in znamenja, to je odpuščanje grehov, ozdravljenja, oživitve mrtvega človeka (Jn 11). Posebno mesto zavzema znamenje pomnožitve kruha (Jn 6,1–66)².
- b. Začetno videnje se v četrtem evangeliju (npr. pri enem od znamenj ozdravljenja ali pri pomnožitvi kruha) nadaljuje s pogovorom med Jezusom in tistim, ki vidi (Jn 9,35–38). Govorimo o procesu poglobljanja videnja, ki ga vodi sam Jezus. Zgled takšnega poglobljanja srečamo v odlomku o kraljevem uradniku, ki prosi Jezusa, naj ozdravi bolnega sina (Jn 4,47.49). Jezus vodi dialog in kritizira, graja iskanje znamenj. Pri tem opozarja, kakor smo že omenili, da obstaja videnje, ki ne privede

¹ Odnos med videnjem in verovanjem je še posebno temeljito preučeval in v svoji monografiji predstavil Fernando Pérez (2004); glej tudi Roger Boily in Gilberto Marconi (1999). Tema je osvetljena tudi v številnih člankih v zadnjih letih, med katerimi naj bosta omenjena le Craig Koester (1989) in Jean Galot (2000).

² Za eksegetsko razlago odlomka glej Johannesa Beutlerja (2007, 165–180); prav tako govorita o tem tudi Yves Simoens (2000) in Rinaldo Fabris (2003).

de do vere.

- c. Dialog z Jezusom se konča z njegovim samorazodetjem. V nekaterih primerih je ta trenutek bolj razviden, v drugih manj. Med bolj razvidnimi zgledi so: Jezus povabi učenca, ki nato izpovesta vero vanj: »Našli smo Mesija,« pravi Andrej Petru (Jn 1,41); konec pogovora med Jezusom in Samarijanko: »Jaz sem, ki govorim s teboj.« (Jn 4,26) V pogovoru s sleporojenim Jezus po tem, ko slepi spregleda, pravi: »Videl si ga; ta, ki govori s teboj, ta je.« (Jn 9,37) Še bolj izrazito pa je to pri prikazovanjih po veliki noči, še posebno v srečanju z Marijo Magdaleno in s Tomažem (Jn 20,15–17.24–29). To je trenutek, v katerem Jezus odpira človeku najgloblje obzorje življenja, ki mu omogoča globlji stik z resnico. Ta trenutek pripravlja zelo intenzivno srečanje z Jezusom. Kadar govorimo o poglobljanju videnja, evangelist uporablja glagol *horaō*, ki zaznamuje natančno in podaljšano ter prodorno videnje (prim. Jn 20,25, ko učenci povedo drugim, da so »videli« vstalega Gospoda). Ta globoka izkušnja predpostavlja človekov odgovor, nekako poziva k njemu. Odgovor je prav vera. Ob tem pa velja poudariti, da obstaja razlika med vero pred dokončnim razodetjem Jezusa v njegovi smrti in vstajenju in po njem. Popolna, zrela vera je šele velikonočna vera (Jn 20,31).

Odnos med vero in videnjem omogoča, da se vera pogloblja. Naslednji korak, ki ga evangelij nakaže, je »videnje, ki izvira iz vere«: ne obstaja le videnje, iz katerega se rojeva vera, tudi vera vodi h globljemu videnju. Takšno videnje bi lahko poimenovali videnje po veri ali zaradi vere. Na to drugo stopnjo kaže sam Jezus, ko pravi Filipu: »Kdor je videl mene, je videl Očeta.« (Jn 14,9) Natanaelu pa obljublja: »Še kaj večjega kot to boš videl.« (Jn 1,50) Marto nagovori z besedami: »Ti mar nisem rekel, da boš videla Božje veličastvo, če boš verovala?« (Jn 11,40)

3. Teološka relevantnost odnosa med »videnjem« in »verovanjem«

Jn 20,31 odkriva, da je namen četrtega evangelija dozorevanje bralca (vernika) v veri. Vendar vera ni cilj; cilj je, privedi slehernega do odnosa z vstalim Gospodom, da bi imel po njem v sebi njegovo življenje. Takšen je namreč pomen stavka: »Da bi s tem, da verujete, imeli življenje v njegovem imenu.«

Učenec, ki ga je Jezus ljubil in ki ga srečamo v četrtem evangeliju, razvije »teologijo videnja« (Pérez, 2004, 566–568), ki je usmerjena kristološko. Evangelist uporablja za opis videnja vse glagole, ki so na voljo v grškem jeziku. Prvi je glagol *blepō*, ki označuje zunanje gledanje nekega določenega predmeta. V Jn 1,36 pravi Janez Krstnik, potem ko je videl (*emblepsas*) Jezusa, ki je šel mimo: »Glejte, Janje Božje.« Drugi glagol, *theōreō*, zaznamuje poglobljeno videnje, ki se podaljša v času, še posebno ko se oseba sprašuje glede izvora nekega dogodka ali o istovetnosti osebe: »Vidim, da si prerok.« (Jn 4,19, *theōrō*; glej tudi Jn 6,2) Tudi ko govori o Petru pri grobu, evangelist uporablja isti glagol (Jn 20,6). Tretji glagol, *horaō*, je zelo pogost v četrtem evangeliju in označuje globoko videnje (uvid), ki pa se ne

podaljša v času.³ Takšno je Janezovo videnje pri grobu (Jn 20,8). Isti glagol uporablja tudi Marija Magdalena, ko učencem pove, da je videla Gospoda (Jn 20,18). Uporabljajo ga učenci, ko Tomažu govorijo o srečanju z Jezusom (Jn 20,25). Četrti glagol je *theomai*. Ta glagol pomeni globoko gledanje (zrenje), ki se podaljša v motrenje globlje resnice tega, kar človek vidi (Jn 1,14.32.38; 4,35). V Jn 6,5 glagol označuje pogled Jezusa na ljudi; v Jn 8,10 opisuje Jezusov pogled na ženo, ki je prešuštvovala. V Jn 11,45 beremo, da Judje verujejo v Jezusa, potem ko so videli, kaj je storil Lazarju. To videnje omogoča, da verni prepozna v Kristusu Očetovo obličje (v nasprotju s SZ, kjer je izraženo prepričanje, da ni mogoče videti božjega obličja in ostati pri življenju).

Odnos med videnjem in verovanjem lahko opišemo v dveh smereh: prva smer – verovati v to, kar smo videli (videnje je pred vero); druga smer – videti to, v kar verujemo (vera je pred videnjem).

Vzporedno s poglobljanjem videnja evangelist opisuje tudi štiri različne odgovore, ki so povezani z vero.

1. Nevera (Jn 12,37–43; 15,18–25), kadar ni poglobljene interakcije z Jezusom, o kateri smo govorili prej. To so ljudje, ki Jezusa ne sprejemajo.
2. Nekateri osebe izražajo neke vrste simpatijo do Jezusa (Jn 4,43–45, sprejmejo Jezusa z veseljem), ki lahko pomeni prve začetke vere.
3. Na tej ravni evangelist uporablja glagol *pisteuō* v aoristu, ki mu pravimo vstopni aorist, ker označuje začetek procesa verovanja. Nazoren zgled takšne rabe vstopnega aorista je na primer stotnikova družina, ki v celoti začne verovati v Jezusa (Jn 4,53); podobno prebuditev vere vidimo pri nekaterih Judih po obuditvi Lazarja (Jn 11,45).
4. Na zadnji stopnji ima poseben pomen vsebina vere, ki se lahko pokaže na dva načina: kot izpoved vere v Mesija, poimenovanega z različnimi nazivi (večinoma vzetimi iz SZ), ali pa kot izpoved vere z nazivi, ki priznavajo Kristusov nebeški izvor. Pri tem načinu je videnje tesno povezano z vero (v Jn 20,8 je pripisana učencu, ki ga je Jezus ljubil; v 20,18 velja za Marijo Magdaleno; v 20,29 za Tomaževo izpoved vere).

Četrti evangelij ne uporablja samostalnika »vera« (*pistis*), temveč glagol »verovati« (*pisteuō*), in to z različnimi predlogi: verovati vanj, verovati, da, zaupati mu ... To slovnično dejstvo kaže, da vera za evangelista ni neki sklenjen dogodek, ampak dinamičen proces. Tudi videnje v procesu verovanja ni neko preprosto gledanje, ki predvideva razvidnost Jezusovega nadnaravnega izvora, ampak je nekaj globljega, zato je evangelist razvil pravo teologijo videnja.

To je proces, v katerem lahko opazimo dva koraka:

1. postopek, po katerem so različni ljudje po prvotnem videnju Jezusa »začeli verovati«;
2. »razvoj vere«: Jezusa prepoznajo kot preroka, Mesija, Gospoda in Boga (Jn 20,28).

³ Jn 1,34; v Jn 3,3 reče Jezus Nikodemu, da nihče ne more videti božjega kraljestva, če se ne rodi od zgoraj.

Pri začetku verovanja ima ob srečanju z Jezusovim delovanjem posebno vlogo »proces, ki ga vodi on sam in ki prebuja odgovor v človeku«.

Pri »razvoju vere« pa ima posebno vlogo delovanje Svetega Duha,⁴ še posebno po vstajenju. Sveti Duh namreč povezuje, spominja in razširja razumevanje (razum) oziroma poznanje Gospoda in življenja v Bogu. Na velikonočno jutro je ljubljeni učenec v praznem grobu »videl« (Jn 20,8), a ne več Jezusa, in veroval: ljubezen do Gospoda mu je omogočila, da je videl znamenja vstajenja in jih je povezal s tem, kar se je zgodilo z Jezusom do njegove smrti, in na novo razumel. Podobno situacijo vidimo pri evangelistu Luku, na primer v srečanju z učencema na poti v Emaus: ko Jezus izgine izpred njunih oči, sta spremenjena in pričujeta o njem; vidita, ko se na zunaj nič več ne vidi.

»Videti in verovati v Cerkev.« Če je verovanje vezano na videnje, kaj se torej dogaja po Kristusovem vstajenju, ko ni več mogoče videti na način, kakor so ga doživeli apostoli? Mi ne moremo videti tega, kar so videli oni. Kristusovo življenje, smrt in vstajenje so nekaj edinstvenega, neponovljivega.

Na to vprašanje so skušali odgovoriti različni eksegeti (Traets 1967, 176–177; Mollat 1974, 329; de La Potterie 1992, 212–214). Traets zatrjuje, da Jezusa vidimo v Cerkev, saj je sam obljubil, da bosta pri tistem, ki ga ljubi in upošteva njegovo besedo, prebivala skupaj z Očetom (Jn 14,23). Jezus torej podaljša svojo navzočnost v skupnost verujočih. Videnje v velikonočnem času je podoba videnja v času Cerkev. To je torej duhovno videnje, ki ustreza videnju v veri ali po veri, čeprav je to naše videnje nekoliko drugačno, kakor je v četrtem evangeliju. Videnje postane podoba, premaknemo se na drugo, simbolno raven. Mollat pravi, da so prikazovanja v Jn 20 za Cerkev normativne narave, to pomeni, da so tisti, ki verujejo v Vstalega, ne da bi ga videli, lahko v živem stiku z njim, in to prek duhovnega videnja.

De La Potterie se sklicuje na Jn 14,17.19–20 in s temi besedili utemeljuje duhovno videnje, o katerem je Jezus govoril sam. V Jn 20,29 velikonočna vera, ki so jo učenci posredovali krščanski skupnosti, ohranja duhovno videnje Kristusa, ne zaradi vere v Cerkev, temveč zaradi videnja, ki je mogoče prek branja evangelija. Kdor bere evangelij, postane deležen iste izkušnje, ki so jo imeli prvi učenci, čeprav je bila, zgodovinsko gledano, ta izkušnja edinstvena. Zaradi časovne razdalje mi ne moremo videti več niti znamenj, ki jih je Jezus delal, niti njegove osebe. Ne moremo imeti takšnega vizualnega stika z Jezusom, kakor so ga imeli učenci. Po eni strani je odnos med videnjem in verovanjem, kakor je opisan v četrtem evangeliju, neponovljiv, po drugi pa nam prav Jn 20,29 daje ključ za razumevanje razlike, ko pravi, da smo mi, rodovi kristjanov, ki smo nasledniki učencev, dobrodošli, verujemo namreč, ne da bi videli. Naša vera sloni na videnju učencev, na njihovem pričevanju.

Učenci, ki so videli vstalega Jezusa Kristusa in so verovali vanj, so posredovali to vero dalje. Bralec evangelija je po njem v stiku z edinstveno izkušnjo učencev

⁴ Maurizio Marcheselli (2010, 175–195) v eksegetski razlagi analizira delovanje Svetega Duha, ki ob vstajenju in po njem omogoča novo spominjanje in novo spoznanje Gospoda pri učencih ter novo razumevanje Svetega pisma kot celovito Razodetje.

in zato na podlagi njihovega pričevanja (pričevanja očitvidcev) izpoveduje, da je Jezus resnično Kristus, božji Sin.

In 20,29 po Jezusovi besedi, namenjeni Tomažu, odpre vsem dostop do veliko-nočne vere: blagor vsem, »ki niso videli, a so verovali«.

4. Četrty evangelij v luči celotnega razodetja Svetega pisma

Janezova teologija o videnju in verovanju se globoko povezuje s celotnim razodetjem, še posebno z začetkom verovanja izvoljenega ljudstva (2 Mz 14).

Ob koncu poročila o prehodu čez Rdeče morje beremo:

³¹ »Ko je Izrael videl mogočno roko, ki jo je GOSPOD izkazal nad Egipčani, se je ljudstvo balo GOSPODA in zaupalo (verovalo vanj in v njegovega služabnika Mojzesa) njemu in njegovemu služabniku Mojzesu.« (2 Mz 14,31)

V tej vrstici najdemo zelo jasen opis poti začetne vere:⁵

1. ljudstvo je videlo odrešenje,
2. balo se je Gospoda (to pomeni: prepoznalo je, da je to božje delo),
3. verovalo je v Gospoda in v Mojzesa.

Vera se torej rodi, potem ko človek vidi božje delovanje v zgodovini odrešenja in ne narobe. V SZ je ljudstvo prepoznalo Boga (to je izraženo z božjim strahom) in je začelo verovati zato, ker je bilo priča Gospodovega dela odrešenja.

Iz prehoda čez Rdeče morje je razumljivo, zakaj celo Peteroknjižje, še posebno pa 5 Mz neprenehoma ponavljata: »Spomni se Izrael, kar si videl, slišal ...« (5 Mz 29) in tako poudarjata skupni temelj ljudstva, to je vero, ki jo Izrael posreduje iz roda v rod, v večni spomin.

Videnje omogoča vero, vera pa nas naredi priče odrešenja. To je videnje, ki ga ohranja vera ljudstva.

Vera je božji dar – Bog to vrsto gledanja omogoča vsakemu, ki ta dar sprejema z odprtim srcem –, hkrati pa popolnoma človekov odgovor, rezultat njegove svobodne volje, ki se odpira svojemu Bogu in Odrešeniku.

Četrty evangelij povzame in dopolni celotno razodetje o verovanju tako, da ga dokončno poglobi in usmeri k osebi Jezusa Kristusa.

⁵ Za bolj podrobno analizo odlomka glej Jean-Louis Ska (1997, 136–146).

5. Sklep

V tem letu vere in tudi v obdobju, ko v Sloveniji pripravljamo pastoralni načrt, se veliko sprašujemo o veri, še posebno o tistih korakih, ki so potrebni, da bi sleherni dozorel do osebne vere v Jezusa Kristusa. Kaj o tem lahko rečemo v luči Svetega pisma in dopolnjenega razodetja, še zlasti v luči četrtega evangelija?

Naš čas je močno zaznamovan s tem, kar vidimo, gledamo. To gledanje pa je pogosto zunanje. Četrty evangelij pomeni teološki odgovor na to, kaj je vera.

- Krščanska vera je najprej kristocentrična in zato osebna, ne more biti drugačna kakor osebna. Zato je pomembno, da se vedno znova vračamo k začetku naše vere, k srečanju z Jezusom v konkretnem življenju, k pogovoru z njim, še posebno prek božje Besede. V evangeliju so ljudje srečali Gospoda v svojih bivanjski, življenjskih situacijah, v težavah, v trpljenju. On sam je vstopil vanje, posegel vanje in se z ljudmi pogovarjal o njih.
- Krščanska vera je tudi velikonočna vera, saj se rodi ob srečanju z vstalim Kristusom. V četrtem evangeliju je poudarjeno, da se rodi vera po vstajenju, potem ko je Jezus šel zaradi nas skozi smrt. Takšna vera rodi sad globljega spoznanja Boga po delovanju Svetega Duha, ki nas privede do večje resnice o njem in do globljege odnosa z Gospodom. Srečanja ob vstajenju govorijo prav o tem: »Moj Gospod in moj Bog!« (Jn 20,28) »Marija – Rabuni!« (Jn 20,16) »In videl je in veroval.« (Jn 20,8)

Pri tem pa ne moremo mimo tega, da bi poudarili posebno mesto, ki ga ima razumevanje Svetega pisma v celoti, ne le posamezna mesta, kakor o tem pričuje četrty evangelij na prav poseben način. Učenci so se spomnili, kaj jim je govoril Gospod, »da jim je govoril prav o tem« in kako je Sveto pismo govorilo o njem (prim. Jn 12,16). Podobno je rečeno tudi pri Luku: »Ali ni najino srce gorelo v nama, ko nama je po poti govoril in razlagal Pisma?« (Lk 24,32) To omogoča Vstali.

Velikonočna vera je povezana z razumevanjem Svetega pisma kot celote. Zgodovina odrešenja najde v Kristusu svojega Razlagalca in Dopolnitelja, hkrati pa razlaga in dopolni tudi naše življenje, mu daje smisel, mu vtisne smer, zato življenje postane pričevanje. K temu ga ne prisilijo zunanje sile ali dolžnosti, to je pristni razvoj vere: učenci, žene gredo oznanjat, ne morejo, da ne bi oznanjali. Vera nas naredi zanesljive in zveste priče Resnice, Jezusove priče. Kriterij preverjanja pričevanja pa je življenje.

Ob koncu našega razmišljanja o odnosu med videnjem in verovanjem v četrtem evangeliju, ob katerem smo se ustavili, lahko sklepamo, da ima velikonočna vera za nas, tako kakor je imela za Jezusove učence, moč spreminjati tudi naš »pogled« in ga narediti bolj podobnega Jezusovemu pogledu na ljudi, na nas same. Z eno besedo: to pomeni, imeti v sebi njegovo življenje.

Takšnega pogleda vere nas uči gojiti Marija, ki je živela z Jezusom: v Kani Galilejski je »videla« potrebo in stisko ljudi in je posredovala svojemu Sinu. Prav tako so naši učitelji tudi učenci, ki so po vstajenju začeli drugače »gledati« na življenje,

saj so Gospodovi kriterji razmišljanja in delovanja postajali vedno bolj njihovi; postali so občutljivi za uboge, trpeče, za globlje potrebe ljudi, za potrebe Cerkve, ki je nastajala, za skupnost, za brate in sestre. V Kristusu so postali bolj sočutni do bližnjih; to je tudi naša pot danes.

Reference

- Beutler, Johannes.** 2007. *Neuen Studien zu den johannischen Schriften: New Studies on the Johannine Writings*. Göttingen: Bonn University Press.
- Boily, Roger, in Marconi, Gilberto.** 1999. *Vedere e credere: Le relazioni dell'uomo con Dio nel quarto vangelo*. Milano: Edizioni Paoline.
- Fabris, Rinaldo.** 2003. *Giovanni*. Rim: Borla.
- Galot, Jean.** 2000. Vedere e credere. *Civiltà Cattolica* 151:242–253.
- La Potterie, Ignace de.** 1992. Genesi della fede pasquale. V: *Studi di Cristologia giovannea*. Dabar: Studi biblici e giudaistici. Zv. 4, 191–214. Genova: Marietti.
- Marcheselli, Maurizio.** 2010. Davanti alle Scritture di Israele: processo esegetico ed ermeneutica credente nel gruppo giovanneo. *Ricerche Storico Bibliche* 22, št. 1–2:175–195.
- Mollat, Donatien.** 1974. La foi pascale selon le chapitre 20 de l'Évangile de saint Jean. V: Dhanis Edouard, ur. *Resurrexit: Actes du symposium international sur la résurrection de Jésus (Rome 1970)*. Città del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana.
- Pérez, Fernando Ramos.** 2004. *Ver a Jesús y sus signos, y créer en Él: Studio exegetico-teológico de la relación »ver y créer« en el evangelio según san Juan*. Analecta Gregoriana 292. Rim: Pontificia Università Gregoriana.
- Ska, Jean-Louis.** 1997. *Le passage de la mer*. Analecta Biblica 109. Rim: Pontificio Istituto Biblico.
- Simoens, Yves.** 2000. *Secondo Giovanni: Una traduzione e un'interpretazione (Testi e commenti)*. Bologna: Edizioni Dehoniane.
- Traets, Cornelio.** 1967. *Voir Jésus et le Père en Lui selon l'Évangile de saint Jean*. Analecta Gregoriana 159. Rim: Pontificia Universitas Gregoriana.
- Koester, Craig.** 1989. Hearing, Seeing and Believing in the Gospel of John. *Biblica* 70:327–348.